

Dini Ba?aç?kma Tarzlar? Ölçe?i (DBTÖ)

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Dini Ba?aç?kma Tarzlar? Ölçe?i (DBTÖ)*. Turkish Psychological Scales.
Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=19927>

Özet

Dini Ba?aç?kma Tazrlar? Ölçe?i (DBTÖ), 2006 y?l?nda Ay?e Güner taraf?ndan kaleme al?nan bir yüksek lisans tezi kapsam?nda geli?tirilmif bir ölçektir. Ölçe?in temel amac?, bireylerin ya?ad?klar? stresli ya?am olaylar? kar??s?nda ba?vurdular? çe?itli dini ba?aç?kma yöntemlerini ve tazrlar?n? psikometrik olarak ölçmektir. Bu çal??ma, özellikle lise ö?rencilerinin stresle ba?a ç?kma stratejileri ile dini inançlar? ve uygulamalar? aras?ndaki ili?kiyi incelemeye odaklanm??t?r.

DBTÖ, dini kaynaklar? kullanarak zorluklarla mücadele etme biçimlerini nicel olarak de?erlendirmeye olanak tan?r. Ölçek geli?tirme çal??mas?, Türkiye ba?lam?nda ergenlerin kulland??? olumlu (adaptif) ve olumsuz (maladaptif) dini ba?aç?kma mekanizmalar?n? ortaya ç?karmay? hedeflemi?tir.

Anahtar Kelimeler

Dini ba?aç?kma, ba?a ç?kma tazrlar?, stres, psikometri, lise ö?rencileri, dini psikoloji, Ay?e Güner.

Yazarlar

Ay?e Güner

Amaç

Dini Ba?aç?kma Tazrlar? Ölçe?i'nin (DBTÖ) birincil amac?, bireylerin stres, travma veya zorluklarla kar??la?t?klar?nda dini inançlar?n? ve ritüellerini nas?l kulland?klar?n? belirlemektir. Ölçek, dini ba?aç?kman?n farklı boyutlar?n?, yani ki?inin Tanr? ile kurdu?u ili?kiyi, kendine yönelik sorumluluk alg?s?n? ve cemaatle olan etkile?imini içeren spesifik davran?? ve tutumlar? ölçmek üzere tasarlanm??t?r.

Ölçek, akademik ara?t?rmac?lara ve klinik psikologlara, dini inanc?n psikolojik iyi olu? üzerindeki koruyucu veya risk te?kil eden etkilerini incelemek için geçerli ve güvenilir bir araç sunmay? amaçlam??t?r. Bu sayede, stres ve dindarlık aras?ndaki karma??k ili?ki daha sistematik bir şekilde analiz edilebilmektedir.

Yap? (Construct)

DBTÖ, psikolojideki **Dini Ba?aç?kma (Religious Coping)** yap?s?n? ölçmektedir. Bu yap?, genellikle Lazarus ve Folkman'?n stres ve ba?aç?kma teorileri çerçevesinde ele al?n?r, ancak dini inanç sistemlerinin özgül etkile?imlerini içerir. Dini ba?aç?kma, bireyin stresörleri anlamlandırmas?, onlara tepki vermesi ve zorluklarla ba?a ç?kmak için manevi kaynaklar? kullanmas? süreçlerini kapsar.

Bu ölçek, muhtemelen, literatürde yaygın olarak kabul gören pozitif dini ba?aç?kma (örneğin, Tanr? ile i?birli?i, manevi destek arama) ve negatif dini ba?aç?kma (örneğin, Tanr?'y? suçlama, dini ?üphe duyma) gibi alt boyutlar? ölçmek üzere yapılandırılmı?tır. Ölçe?in temel yapı?ı, dini inancın bir kaynak olarak mı yoksa bir stres kaynağı olarak mı i?lev gördüğünü ayrt etmeyi hedefler.

Geçerlik

Ölçe?in kaynak özetinde spesifik geçerlik verileri belirtilmemiştir (-). Ancak, bir geli?tirme çalışması oldu?u göz önüne alındığında, orijinal yüksek lisans tezinde (Güner, 2006) detaylı geçerlik analizlerinin sunulmuş olması beklenmektedir. Bu analizler genellikle **yapı geçerli?i** (faktör analizi sonuçları), **kapsam geçerli?i** (uzman görüşleri) ve **ölçüt bağımlı? geçerli?i** (ilgili diğer psikolojik yapılarla korelasyonlar) içermektedir. Detaylı psikometrik bilgi için okuyucunun Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde bulunan orijinal teze başvurması gerekmektedir.

Güvenilirlik

Kaynak özetinde güvenilirlik bilgisi de belirtilmemiştir (-). Geli?tirme sürecinin bir parçası olarak, ölçe?in iç tutarlılı?ını gösteren güvenilirlik katsayıları hesaplanmış olması gerekmektedir. Tipik olarak, bu tür ölçeklerde Cronbach Alpha katsayısı kullanılarak maddelerin tutarlılı?ı incelenir. Ayrıca, ölçe?in zaman içindeki istikrarını de?erlendirmek için test-tekrar test güvenilirliği çalışmaları da yapılmış olması mümkündür. Tüm güvenilirlik sonuçları, Ayşe Güner'in 2006 tarihli tezinde ayrıntılı olarak yer almaktadır.

Faktör Analizi

Dini Ba?aç?kma Tarzlar? Ölçe?i (DBTÖ) bir geli?tirme ölçe?i olduğundan, ölçe?in altında yatan yapılar? belirlemek amacıyla **faktör analizi** yöntemi kullanılmı?tır. Bu analiz, ölçek maddelerinin hangi dini ba?aç?kma boyutları? temsil ettiğini ortaya çıkarmı?tır. Faktör analizi sonuçları, muhtemelen, ölçe?in dini ba?aç?kmay? çok boyutlu bir yapı olarak ele alındığını ve farklı ba?aç?kma stillerini (örneğin, Tanr?'ya yönelme, pasif teslimiyet, aktif çaba) ayrt ettiğini göstermektedir. Orijinal tez, bu faktör yapı?ının detayları? ve her bir alt faktöre yüklenen maddeleri içermektedir.

Enstrüman

Test Türü: Geli?tirme (Mevcut bir yapıya özgü olarak Türkçe ve yerel kültüre uygun geli?tirilmiştir.)

Format: Ölçe?in derecelendirme sistemi hakkında kesin bilgi bulunmamakla birlikte, psikometrik

enstrümanlarda yaygın olarak kullanılan **Likert tipi derecelendirme** sisteminin kullanıldığını varsayılmaktadır (örneğin, "Hiç katılmıyorum"dan "Tamamen katılıyorum"a kadar uzanan bir ölçek).

Mevcut Dil: Türkçe

Popülasyon Grubu: Ergenler

Ya? Grubu: Lise Öğrencileri (Genellikle 14-18 ya? aralığı)

Popülasyon Detaylar?: Çal??ma, Sakarya Üniversitesi'nde yapılm?? olup, örneklem grubu Sakarya ilindeki lise öğrencilerinden oluşmaktadır.

Test Metodolojisi: Öz bildirim ölçe?i (Self-report scale). Katılımcılar maddelere kendilerine en uygun dü?en yanıt? vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Dini tutumlar, psikolojik iyi olu?, stres yönetimi, yüksek lisans tezi, Sakarya, ölçek geli?tirme.

Yazarlar

Yazar ORCID Tanımlayıcı?: Bilgi mevcut değildir.

Kurum E-posta Adresleri: Bilgi mevcut değildir.

Yazın Adresi: Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya, Türkiye (Tezin yapıldığı kurum).

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

İzinler: Ölçeğin kullanımı için genellikle ölçe?i geli?tiren **Ayşe Güner**'den ve tez çal??masın?n yapıldığı kurum olan Sakarya Üniversitesi'nden izin alınması gerekmektedir. Ticari olmayan akademik araştırmalarda kullanımı genellikle ücretsizdir.

Ücret: Ticari bir ölçek değildir; akademik ve araştırma amaçlı kullanımı için genellikle bir ücret talep edilmemektedir.

Test Yılı?: 2006

Referanslar

Birincil Kaynak:

Güner, A. (2006). *Lise ö?rencilerinde stres ba?aç?kma ve dini ba?aç?kma*. (Yüksek lisans tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.

Tez Merkezi Ba?lant?s?: Orijinal yüksek lisans tezine YÖK Ulusal Tez Merkezi üzerinden eri?im sa?lanabilir: tez.yok.gov.tr

Ölçek PDF Dosyas?: Ölçe?in orijinal PDF belgesi a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: dini-basacikma-tarzlari-olcegi-dbto-toad.pdf

Dini Ba?aç?kma Tarzlar? Ölçe?i (DBTÖ) Maddeleri

ÖNEML?: Ölçek maddeleri kaynak içerikte sa?lanmam??t?r. Orijinal maddeler için Ay?e Güner'in 2006 tarihli yüksek lisans tezine ba?vurulmas? gerekmektedir.